



Kolejna epoka stylistyczna – historyzm reprezentowana jest na wystawie przede wszystkim wyrobami z najważniejszych wytwórni Kotliny Jeleniogórskiej: Huty hrabiego Schaffgotscha Josephine w Szklarskiej Porębie (Schreiberbau) oraz Firmy Fritza Heckerta w Piechowicach (Petersdorf). Są to eleganckie wazony, patery oraz lustro i kandelabr z doskonałej jakości szkła kryształowego, a także stylizowane na historyczne puchary i humpeny w stylu staroniemieckim, malowane emaliami.

W dalszych gablotach prześledzić można, na przykładach wyrobów z najlepszych hut europejskich, tendencje secesyjne w szkło artystycznym. Pośród nich doskonale trawione wazony francuskie (Gallé, Daum, Legras, Argy Rousseau) i niemieckie (Arsall), a także unikatowe wyroby czeskich firm Loetz-Witwe, Pallme Koenig i Kralik, pokryte mieniącą się tęczy barwami iryzacją. W kolejnej części gablot pokazana została secesja śląska, z charakterystycznymi, malowanymi szklami typu Jodhpur i Bidhri, naśladującymi naczynia wykonywane i zdobione w Indiach. Oprócz szkieł malowanych, zobaczyć tu można także warstwowe, trawione wazony z Firmy Fritza Heckerta.

W ostatniej części witryn, poświęconym stylom 1. poł. XX wieku zaprezentowane zostały, przede wszystkim, obiekty z Huty Josephine w Szklarskiej Porębie, zaprojektowane przez Alexandra Pfohla oraz Siegfrieda Haertela, tworzących w stylu Art Déco. Ponadto ciekawymi obiektami w tej grupie są wolnoformowane paterki i figury z hut włoskich oraz przykłady wazonów ze słynnej polskiej huty Niemen.

Ostatnim elementem wystawy jest galeria szkła współczesnego, gdzie na przykładzie ponad czterdziestu obiektów zobaczyć można unikatowe kreacje artystyczne twórców związanych z Dolnym Śląskiem, zwłaszcza z Akademią Sztuk Pięknych we Wrocławiu (dawna Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych), a także doskonale obiekty artystów czeskich.

Najliczniej reprezentowana jest „Szkoła Wrocławska”. Wśród jej prekursorów wymienić należy: Władysława Zycha, Barbarę Miszczyk-Urbańską, Ludwika Kiczurę, Witolda Turkiewicza, Władysława Czystochonia, Czesława Zuberę, Tasiosa Kiriasopoulou oraz Reginę i Aleksandra Puchałków. Obecne trendy określają osoby związane z macierzystą uczelnią, między innymi: Małgorzata Dajewska, Kazimierz Pawlak, Jerzy Chodurski, Barbara Zworska-Raziuk, Beata Mak-Sobota, Wojciech Peszko, Marta Sienkiewicz, Mariusz Łabiński, Dagmara Bielecka, Marzena Krzemińska, Agnieszka Leśniak, Stanisław Sobota, Jakub Wrzalik i Maciej Zaborski. Na wystawie podziwiać można także prace twórców nie związanych na stałe z Akademią Sztuk Pięknych we Wrocławiu, między innymi Barbary Idzikowskiej, Moniki Rubaniuk, Beaty Stankiewicz-Szczerbik, Wojciecha Olecha, Magdaleny Peji czy Czesława Roszkowskiego.



Wszyscy wymienieni powyżej twórcy wybrali jako materiał do tworzenia swoich realizacji szkło, jednak każdy z nich rozumie je i przetwarza na swój własny, indywidualny sposób, sięgając do coraz to nowych technik jego wytwarzania oraz zdobienia. Niektóre formy powstały „na zimno”, poprzez rzeźbienie w bryle szkła lub też sklejanie idealnie dopasowanych elementów szklanych (Dajewska, Chodurski, Wrzalik, Leśniak), bądź za pomocą technik grawerowania i szlifowania (Zaborski). Inne obiekty powstały poprzez zgrzewanie w formach w piecach komorowych lub poprzez wyginanie i zgrzewanie metodą fusingu. Wielu artystów sięga też do tradycyjnej techniki pâte de verre (m.in. Peszko, Sobota) oraz wzbogaca swoje obiekty poprzez łączenie szkła z innymi materiałami, głównie szamotem (Zworska-Raziuk). Znamiennym dla tego pokolenia twórców jest także użycie do kreacji artystycznej materiałów nieszlachetnych, jak np. tafla szkła okiennego (Olech, Zworska-Raziuk, Mak-Sobota). Na ekspozycji można także poznać nowatorskie wykorzystywanie tradycyjnej techniki witrażu, dzięki realizacjom Marty Sienkiewicz (łączenie tradycyjnego witrażu w oprawie ołowiowej z fusingiem), Beaty Stankiewicz-Szczerbik (łączenie płaskiego witrażu z elementami pełnoplastycznymi) oraz Moniki Rubaniuk (wykorzystywanie szkła witrażowego do instalacji przestrzennych).

Kolekcja szkła artystycznego im. Mieczysława Buczyńskiego wciąż jest powiększana i rozbudowywana, dzięki funduszom pozyskiwanym z programów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, fundacji wspierających kulturę, a także dzięki przychylności firm i prywatnych sponsorów. Stała wystawa szkła artystycznego jest naszą podstawą do rozmowy o tej fascynującej dziedzinie rzemiosła i sztuki, a zarazem miejscem spotkania wielowiekowej tradycji szklarskiej Karkonoszy z aktualnymi trendami wyznaczanymi przez twórców współczesnych. Zapraszamy do Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze wszystkich tych, którzy chcą rozpocząć bądź kontynuować swoją osobistą przygodę ze szkłem artystycznym.



Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze



Kolekcja szkła artystycznego

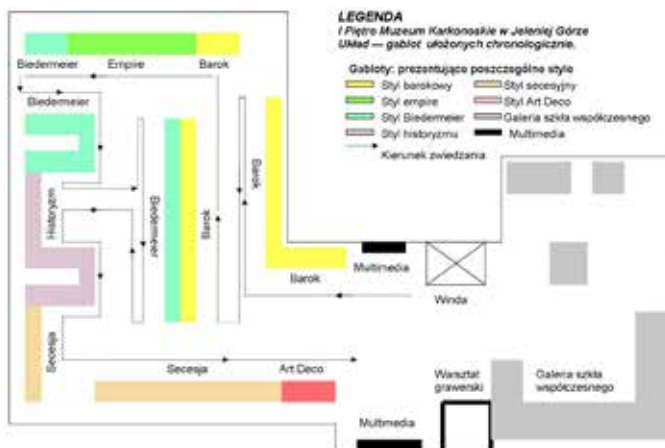
im. Mieczysława Buczyńskiego

MUZEUM KARKONOSKIE W JELENIEJ GÓRZE

ul. Jana Matejki 28, 58-500 Jelenia Góra
Tel./fax: +48 75 75 234 65
www.muzeumkarkonoskie.pl
sekretariat@muzeumkarkonoskie.pl

MUZEUM CZYNNE:

Od wtorku do piątku w godz. 9.00 – 16.00
W soboty i niedziele w godz. 9.00 – 17.00
W poniedziałki nieczynne
W niedziele: wstęp bezpłatny



Kolekcja szkła artystycznego im. Mieczysława Buczyńskiego liczy ponad siedem tysięcy eksponatów. Główny trzon zbiorów stanowią obiekty szklane, wytworzone i zdobione różnymi technikami, dokumentujące rozwój technologii szklarskiej. Pod względem wielkości i jakości kolekcja szkła Muzeum Karkonoskiego zalicza się do jednej z najważniejszych tego typu w Europie. Na stałej wystawie wyeksponowanych jest ponad tysiąc obiektów, które w porządku chronologicznym ukazują rozwój szklarstwa oraz różnorodność technik wytwarzania oraz zdobienia szkła.

Idea powstania kolekcji związana jest z wielowiekową tradycją szklarską Karkonoszy i Gór Iżerskich. Początki historii wytwórczości szklarskiej sięgają tu połowy XIV wieku, kiedy to zaczęto korzystać z naturalnych bogactw tego regionu, jakimi są woda, drewno i żłóża piasku kwarcowego, niezbędnych do wytwarzania szkła. Zakładano wówczas wędrownie huty, zwane leśnymi, w których produkowano proste naczynia użytkowe i gomółki do szklenia okien. Z czasem, dzięki wiedzy

i doświadczeniu przybywających w Karkonosze przedstawicieli rodów szklarskich, jak Preusslerowie, Friedrichowie oraz Schürerowie, śląskie szkło oraz warsztaty zdobnicze w Cieplicach i Sobieszowie zdobyły wielkie uznanie w Europie. Spośród nich najwyższy kunszt w dziedzinie obróbki szkła technikami szlifierskimi osiągnął Fryderyk Winter, pracujący w latach 1685 – 1712 dla hrabiego Christophera Schaffgotscha w Sobieszowie (Hermsdorf). Winter wykształcił indywidualny styl, który ukształtował typ pucharu śląskiego i który doczekał się wielu kontynuatorów.



Ekspozycję szklanych obiektów poprzedza część multimedialna. Z prawej strony znajduje się infomat, w którym można zorientować się, jak zorganizowana jest wystawa oraz przeczytać podstawowe informacje o prezentowanych epokach stylistycznych, wzbogaconych przykładowymi fotografiami eksponatów. Wszystkie informacje dostępne są w czterech wersjach językowych: polskiej, czeskiej, angielskiej oraz niemieckiej. Po lewej stronie widoczny jest multimedialny pokaz grawerowania szkła przy XIX-wiecznym warsztacie, a także ekran dotykowy z edukacyjnymi grami dla dzieci, w których tematem przewodnim jest szkło. Dodatkową atrakcją jest możliwość obejrzenia krótkiego filmu o historii szkła z archiwalnymi materiałami ikonograficznymi oraz filmowymi.

Ekspozycję otwierają użytkowe szkła nowożytnie: bezbarwne kufle, puchary, kielichy i karafki, szlifowane i rytowane oraz grupa szkieł malowanych emaliami, także „na zimno”. Najciekawsze z nich to puchary i kielichy zdobione rzeźbiarsko reliefem wklęsłym i wypukłym, pochodzące z hut preusslerowskich i zdobione w warsztatach cieplickich, z lat 30. XVIII wieku. Niezwykłym, pod względem historycznym i artystycznym, jest także pucharek z medalionem z herbem Preusslerów, wykonanym w technice eglomisé. W dalszej części zaprezentowane są karafy i karafinka z herbem Mniszchów z polskich hut radziwiłłowskich w Urzeczcu i Nalibokach oraz kufle cechowe i pamiątkowe ze Śląska. Oprócz symboli cechowych i motywów heraldycznych, zawierają one często panoramę Karkonoszy (Riesengebirge) oraz widok Jeleniej Góry (Hirschberg) i Ciepliec (Warmbrunn), jako popularne motywy pamiątkowe.



W dalszej części wyeksponowane zostały naczynia ze szkła mlecznego, imitujące wyroby z porcelany. Białe opakowe szkło zdobione jest subtelną dekoracją roślinną malowaną bądź złoconą, zaczerpniętą z motywów ornamentalnych stosowanych na miśnieńskiej porcelanie. Przykłady szkieł mlecznych ilustrują modę na te naczynia, która panowała na Śląsku, w Czechach, Niemczech, Francji oraz Anglii, zwłaszcza w 2. poł. XVIII wieku. W dalszej części gablot zaprezentowany jest na przykładzie najbardziej charakterystycznych eksponatów, styl empirowy w szkłe, charakteryzujący się wyważoną dekoracją rytowaną w formie festonów roślinnych i medalionów z inicjałami oraz specyficzną formą pucharu z kwadratową, masywną piłntą oraz jajowatą czarą. Wśród tej grupy na szczególną uwagę zasługują obrazy i puchar z dekoracją czarnofigurową autorstwa Johanna Siegismunda Menzla z Ciepliec.

Dużą część ekspozycji zajmują kolorowe, bogato zdobione szkła z okresu biedermeier z poł. XIX wieku, które prezentują niemal wszystkie technologie wytwarzania i techniki zdobnicze stosowane w szklarstwie. Puchary, szklanice, butelki na wodę zdrojową czy talerze pamiątkowe, wytwarzane w hutach Kotliny Jeleniogórskiej i Kotliny Kłodzkiej oraz Czech były doskonałą pamiątką z miejscowości uzdrowiskowych oraz górskich, a także są świadectwem gustów ówczesnego mieszczaństwa, głównego odbiorcy rzemiosła artystycznego w XIX wieku. Pośród bogatej gamy kolorystycznej można znaleźć tu naczynia niebiesko-kobaltowe, czerwone, różowe, żółte, zielone oraz białe i czarne, barwione w masie lub poprzez powlekanie kolorowymi warstwami czy lazurowanie. Motywy zdobnicze, oprócz pamiątkowych, obejmowały także sceny rodzajowe, mitologiczne i myśliwskie, a także symbole wanitatywne i religijne.

